Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Dealltwriaeth

Strategaeth Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio Cymru

Y Fframwaith Canlyniadau

Cynnwys

1 Rhan 1: Cefndir

2 Rhan 2: Datblygu'r Fframwaith Canlyniadau

3 Rhan 3: Adrodd

3 Rhan 4: Y Camau Nesaf

4 Rhan 5: Y Fframwaith Canlyniadau

OGL © Hawlfraint y Goron 2025, Llywodraeth Cymru, WG52466, ISBN digidol 978-1-80633-203-8
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg

Rhan 1: Cefndir

Mae'r **Fframwaith Canlyniadau** yn ddull strwythuredig a ddefnyddir i fesur a dangos effaith Strategaeth Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio Cymru drwy nodi ac olrhain canlyniadau mesuradwy, penodol. Bydd yn ein galluogi i ddeall yr hyn sy'n gweithio, yr hyn nad yw'n gweithio, a'r hyn y mae angen i ni ei wneud i gyflawni'r canlyniadau a ddymunir gennym.

Bwriad canolog y Fframwaith Canlyniadau yw helpu i gyflawni amcanion y Strategaeth a monitro ac asesu ei chynnydd.

Cyflwyniad

Ym mis Ebrill 2025 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Dealltwriaeth – Strategaeth Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio Cymru, a'r cynllun cyflawni cysylltiedig ar gyfer 2025-2028. Nod y Strategaeth yw lleihau nifer a chyfraddau'r marwolaethau drwy hunanladdiad a welwyd dros y blynyddoedd diwethaf. Mae hefyd yn ceisio sefydlu llwybr i gynorthwyo pobl sy'n hunan-niweidio ac i wella cymorth i'r rhai sydd mewn profedigaeth oherwydd hunanladdiad.

Mae'r strategaeth yn amlinellu gweledigaeth gyffredinol ar gyfer atal hunanladdiad a hunan-niweidio yng Nghymru, ynghyd ag 16 o egwyddorion craidd a chwe amcan strategol.

Amcanion y Strategaeth

Rhestrir yr amcanion fel a ganlyn.

Amcan 1: Gwrando a Dysgu

Bydd gennym brosesau symlach ar gyfer casglu, dadansoddi a dehongli data, tystiolaeth, a thystiolaeth o brofiad bywyd; a seilwaith cadarn i sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir yn cael ei defnyddio i ddatblygu polisïau, cymorth a gwasanaethau.

Amcan 2: Atal

Bydd gennym ymateb cydgysylltiedig trawslywodraethol ac amlasiantaethol i'r canlynol:

- mynd i'r afael â'r ffactorau risg sy'n gysylltiedig â hunan-niweidio a hunanladdiad
- cyfyngu ar fynediad neu amlygiad i wybodaeth niweidiol ar-lein ac yn y cyfryngau
- cyfyngu ar fynediad at ddulliau y gellir eu defnyddio i achosi niwed
- adnabod a rheoli lleoliadau sy'n peri pryder.

Amcan 3: Grymuso

Bydd pawb yn cael eu grymuso â'r wybodaeth a'r ymwybyddiaeth i adnabod y rhai sydd mewn angen, i gynnig cymorth caredig a thosturiol; ac i'w helpu i gael mynediad at wasanaethau os oes angen.

Amcan 4: Cefnogi

Bydd gan y bobl sy'n synio am hunanladdiad neu sy'n hunan-niweidio, neu'r rhai sy'n eu cefnogi, fynediad at gymorth, ymyrraeth a thriniaeth amserol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn gan yr holl wasanaethau perthnasol, gan gynnwys gofal sylfaenol, iechyd meddwl, gofal brys ac argyfwng, a gwasanaethau'r trydydd sector.

Amcan 5: Galluogi

Mae gwasanaethau sy'n cefnogi pobl â heriau sy'n cynyddu'r perygl o hunanladdiad a hunan-niweidio wedi'u galluogi i adnabod pobl sydd mewn perygl ac maent yn cydweithio ag asiantaethau partner i gynnig cymorth cyfannol, tosturiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.

Amcan 6: Ymateb

Bydd gennym ymatebion amserol i hunanladdiadau a bydd cymorth tosturiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar gael i bawb yr effeithir arnynt.

Gellir dod o hyd i esboniadau manylach o'r amcanion, ynghyd â diffiniadau o dermau allweddol, yn nogfen y Strategaeth.

Rhan 2: Datblygu'r Fframwaith Canlyniadau

Pwrpas strategaeth gan y llywodraeth yw darparu gweledigaeth a fframwaith eang ar gyfer cyflawni nodau hirdymor a mynd i'r afael â heriau cymhleth. Canlyniadau yw'r hyn sy'n deillio'n derfynol o weithredu strategaeth ac yn y pen draw, yr hyn sydd bwysicaf i bobl. Mae canlyniadau yn mesur llwyddiant y system gyfan yn sgil gweithredu strategaeth.

Fodd bynnag, bydd yn cymryd sawl blwyddyn i gyflawni canlyniadau hirdymor y strategaeth yn sylweddol. Gan ein bod yn y flwyddyn gyntaf o weithredu'r strategaeth, mae'r Fframwaith Canlyniadau hwn yn canolbwyntio ar ddatblygu dangosyddion i fesur yr allbynnau tymor byr. Allbynnau yw'r pethau sy'n cael eu cyflawni'n uniongyrchol sy'n deillio o weithgareddau'r Strategaeth. Fel y gwelir o'n Damcaniaeth Newid, mae'r allbynnau tymor byr yn gysylltiedig â chanlyniadau hirdymor ac effaith gyffredinol y strategaeth. Rydym yn rhagweld bod yr allbynnau tymor byr yn bethau y gellir eu cyflawni o fewn cyfnod y Cynllun Cyflawni cyntaf (y tair blynedd nesaf).

Datblygwyd y Ddamcaniaeth Newid, y mae'r Fframwaith Canlyniadau hwn yn seiliedig arno, yn dilyn ymgysylltiad helaeth â rhanddeiliaid (mae'r adroddiad Damcaniaeth Newid yn cynnwys rhagor o fanylion am ymgysylltu â rhanddeiliaid). Nod y model Damcaniaeth Newid yw disgrifio sut a pham y bwriedir i'r Strategaeth gyflawni ei nod hirdymor trwy nodi'r gweithgareddau a allai gyfrannu at wahanol ganlyniadau trwy lwybrau newid. Mae'n dangos sut y gallai newidiadau ddigwydd ac yn egluro'r newidiadau tymor cynnar a thymor canolig y mae angen iddynt ddigwydd er mwyn cyrraedd canlyniad tymor hwy.

Wrth ddatblygu'r Fframwaith Canlyniadau hwn, fe wnaethom adolygu fframweithiau canlyniadau a ddatblygwyd i fonitro strategaethau atal hunanladdiad mewn rhannau eraill o'r DU hefyd. Yn ddiweddar, rydym wedi datblygu fframweithiau canlyniadau ar gyfer polisïau a strategaethau eraill Llywodraeth Cymru.

Yn ystod y strategaeth ddeng mlynedd, rydym yn bwriadu parhau i ddatblygu'r Fframwaith gyda mewnbwn gan randdeiliaid allweddol ac yn unol â rhagor o wybodaeth, fel data a thystiolaeth sy'n dod i'r amlwg, ac ar y cyd â datblygiadau cymdeithasol. Fel rhan o hyn, byddwn yn adolygu ffynonellau data perthnasol presennol, er enghraifft, data Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru (WAST) a Set Ddata Gofal Brys Cymru (WECDS), i goladu rhestr o ganlyniadau a mesurau posibl.

Rhan 3: Adrodd

Mae'r cylch adrodd blynyddol arfaethedig ar gyfer y Strategaeth fel a ganlyn:

- Bydd adroddiad blynyddol yn cael ei gynhyrchu gan y Tîm Polisi Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio yn Llywodraeth Cymru sy'n dangos cynnydd wrth roi'r camau gweithredu yn y Cynllun Cyflawni ar waith yn ogystal â dangos newidiadau i ganlyniadau (gan ganolbwyntio i ddechrau ar y canlyniadau tymor byr yn unig)
- Bydd yr adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Bwrdd Strategol Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio, ac yna Cyd-fwrdd Sicrwydd y Gweinidogion ar y Strategaeth Iechyd Meddwl a Llesiant Meddyliol a Strategaeth Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio.
- Bydd yr adroddiad blynyddol yn cael ei gyhoeddi ar-lein gan Lywodraeth Cymru.

Yn ogystal, bydd y Bwrdd Strategol Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio, a Chyd-fwrdd Sicrwydd y Gweinidogion ar y Strategaeth Iechyd Meddwl a Llesiant Meddyliol a Strategaeth Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio, yn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf yn rheolaidd gan yr Tîm Polisi a rhanddeiliaid allweddol ar gyflawni'n strategol, gan gynnwys unrhyw risgiau a materion a nodwyd.

Rhan 4: Y Camau Nesaf

Bydd y Fframwaith Canlyniadau, yn ogystal â'r Ddamcaniaeth Newid, yn cael eu defnyddio i ddatblygu Fframwaith Monitro a Gwerthuso a fydd yn llywio'r broses werthuso. Mae ein dealltwriaeth o'r cysylltiadau a'r rhyngddibyniaethau rhwng amcanion ac ysgogwyr allweddol y Strategaeth yn ein galluogi i benderfynu pa feysydd i'w hadolygu, pa gwestiynau i'w gofyn a nodi'r ffynonellau a fydd yn rhoi atebion i'r cwestiynau hyn.

Bydd hyn yn ei dro yn ein hysbysu o'r graddau y mae'r strategaeth yn gwneud cynnydd tuag at y weledigaeth gyffredinol.

Rhan 5: Y Fframwaith Canlyniadau

Amcan 1: Gwrando a Dysgu

Bydd gennym brosesau symlach ar gyfer casglu, dadansoddi a dehongli data, tystiolaeth a thystiolaeth o brofiad bywyd; a seilwaith cadarn i sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir yn cael ei defnyddio i ddatblygu polisïau, cymorth a gwasanaethau.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Mae strwythurau a phrosesau systematig ar gyfer casglu, dadansoddi a lledaenu data ac ymchwil sy'n ymwneud â hunanladdiad a hunan-niweidio yng Nghymru yn cael eu datblygu. Mae sylfaen dystiolaeth gadarn ar gyfer hunanladdiad a hunan-niweidio yn cael ei datblygu yng Nghymru drwy gydweithredu â sefydliadau a gweithwyr proffesiynol ar lefel genedlaethol, ranbarthol a lleol. Mae data o ansawdd uchel ar hunanladdiad a hunan-niweidio yn cael eu casglu'n rheolaidd yng Nghymru i lywio polisi a darpariaethau gwasanaethau.	Bydd y Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Ymchwil i Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio yng Nghymru yn storfa ganolog ar gyfer data a thystiolaeth hunanladdiad a hunan-niweidio yng Nghymru.	Bydd cyflawni yn erbyn y camau gweithredu hyn yn cael ei gyhoeddi mewn adroddiad cynnydd blynyddol gan y Ganolfan Genedlaethol.
	Bydd ymarfer blaenoriaethu ymchwil yn cael ei gwblhau, a bydd ymchwil yn cael ei chynnal i lenwi bylchau mewn tystiolaeth.	
	Bydd rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys y rhai sydd â phrofiad bywyd, yn cymryd rhan mewn gwaith dylunio ymchwil er mwyn sicrhau bod y nodau yn diwallu anghenion y gymuned.	
	Mae protocolau/cytundebau rhannu data ar gyfer casglu data a thystiolaeth ar hunanladdiad a hunan-niweidio yn genedlaethol, yn rhanbarthol ac yn lleol yn cael eu datblygu a'u gweithredu.	
	Bydd y Ganolfan Genedlaethol yn cael ei phenodi'n gorff cynghori i Lywodraeth Cymru.	Bydd tystiolaeth o hyn mewn llythyr penodi wedi'i lofnodi sy'n nodi telerau'r penodiad.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
	Mae systemau a phrosesau yn cael eu datblygu fel y gellir cofnodi digwyddiadau hunanladdiad a hunan-niweidio yn gyson, a mynd i'r afael â bylchau mewn data. Bydd hyn yn cynnwys adolygiad o waith codio hunanladdiad a hunan-niweidio mewn lleoliadau allweddol, a datblygu matrics data canolog.	Bydd cadarnhad o hyn yn cael ei gyhoeddi mewn adroddiad cynnydd blynyddol gan y Ganolfan Genedlaethol. Mewn lleoliadau allweddol lle mae gwaith codio hunanladdiad a hunan-niweidio newydd wedi'i roi ar waith, byddwn yn cydweithio â rhanddeiliaid allweddol i gwmpasu'r posibilrwydd o gynnal gwerthusiadau ar lefel prosiect i fesur llwyddiant. Byddwn yn casglu tystiolaeth o'r gwaith a wnaed i wella data, fel o'r system Gwyliadwriaeth Amser Real Hunanladdiad Tybiedig (RTSSS) a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol, a bydd hyn yn cael ei adrodd yn adroddiad blynyddol Llywodraeth Cymru Byddwn yn casglu tystiolaeth hefyd o'r gwaith a wnaed i wella gwaith casglu data mewn arolygon sy'n seiliedig ar boblogaeth, er enghraifft, y Rhwydwaith Ymchwil Iechyd mewn Ysgolion (SHRN), a bydd hyn yn cael ei adrodd yn adroddiad blynyddol Llywodraeth Cymru.
	Bydd metrigau data clir yn cael eu nodi er mwyn monitro cynnydd ac effaith y strategaeth.	Bydd tystiolaeth o hyn yn y Fframwaith Monitro a Gwerthuso a fydd yn cael ei gyhoeddi gyda metrigau data clir.

Amcan 2: Atal

Bydd gennym ymateb cydgysylltiedig trawslywodraethol ac amlasiantaeth i'r canlynol:

- mynd i'r afael â'r ffactorau risg sy'n gysylltiedig â hunan-niweidio a hunanladdiad
- cyfyngu ar fynediad neu amlygiad i wybodaeth niweidiol ar-lein ac yn y cyfryngau
- cyfyngu ar fynediad at ddulliau y gellir eu defnyddio i achosi niwed
- adnabod a rheoli lleoliadau sy'n peri pryder.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Mwy o ymwybyddiaeth o hunanladdiad a hunan-niweidio ymhlith Swyddogion y Llywodraeth a chyrff cyhoeddus perthnasol. Gwell gallu i liniaru'n effeithiol y risg o hunanladdiad a hunan-niweidio. Effaith datblygu polisi/ ymyriadau ar hunanladdiad a hunan-niweidio yn cael ei hystyried yn rheolaidd gan Swyddogion y Llywodraeth a gwasanaethau sector cyhoeddus. Byddwn yn gweld gostyngiad mewn mynediad at ddulliau o gyflawni hunanladdiad.	Swyddogion y Llywodraeth a gweithwyr y sector cyhoeddus yn manteisio ar gyfleoedd dysgu a hyfforddi mewn perthynas â hunanladdiad a hunan-niweidio i ddatblygu ymhellach eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o hunan-niweidio a hunanladdiad.	Byddwn yn mesur ac yn olrhain y defnydd o gynhyrchion hyfforddi ar Hwb Hyfforddiant Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed Cymru ac unrhyw blatfformau yn y dyfodol sy'n hyrwyddo'r modiwlau hyfforddi. Byddwn yn cynnal arolwg sampl gyda staff y sector cyhoeddus, ac yn gweithio i gynnwys cwestiynau mewn arolwg blynyddol presennol o swyddogion Llywodraeth Cymru, er mwyn cael dealltwriaeth o ymwybyddiaeth staff o hunanladdiad a hunan-niweidio; a'u galluogrwydd a'u gallu i integreiddio atal hunanladdiad ac ymateb i hunan-niweidio yn eu gweithgareddau o ddydd i ddydd. Bydd hwn yn arolwg mesurau a ailadroddir fel y gallwn fonitro newid dros amser.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Gostyngiadau mewn cynnwys niweidiol yn y cyfryngau am hunanladdiad a hunan-niweidio.	Bydd gan wasanaethau'r sector cyhoeddus aelodau staff sy'n gyfrifol am atal hunanladdiad a hunan-niweidio.	Byddwn yn cael gwybodaeth am staffio'r sector cyhoeddus o gyfarfodydd â Thîm y Rhaglen Hunanladdiad a Hunan-niweidio o fewn Gweithrediaeth GIG Cymru.
	Mae strwythurau a phrosesau sefydledig a gweithredol ar gyfer nodi a lliniaru'r risg o hunanladdiad a hunan-niweidio wedi'u datblygu ac yn cael eu defnyddio gan staff Llywodraeth Cymru a staff y sector cyhoeddus.	Bob tair blynedd byddwn yn defnyddio dull hapsamplu i adolygu'r broses o asesu'r effaith ar iechyd er mwyn sicrhau bod hunanladdiad a hunan-niweidio yn cael eu hystyried wrth ddatblygu polisi. Byddwn yn asesu pa mor dda y mae ymrwymiadau polisi yn cael eu gweithredu hefyd; bydd hyn yn ystyried cynnwys polisïau a'r broses o'u gweithredu (ynghyd â thystiolaeth o'r effaith lle bynnag y bo modd).
	Mae'r cyfryngau yn dilyn canllawiau arfer orau yn gyson wrth adrodd, trafod neu bortreadu hunan-niweidio a hunanladdiad.	Byddwn yn monitro'r cyfryngau yn rheolaidd trwy gynnal dadansoddiad ansoddol a meintiol o sampl o allbynnau'r cyfryngau sy'n gysylltiedig â hunan-niweidio a hunanladdiad ac yn defnyddio hyn i lywio rhagor o ganllawiau a chymorth sy'n seiliedig ar dystiolaeth a data.

Amcan 3: Grymuso

Bydd pawb yn cael eu grymuso â'r wybodaeth a'r ymwybyddiaeth i adnabod y rhai sydd mewn angen, i gynnig cymorth caredig a thosturiol; ac i'w helpu i gael mynediad at wasanaethau os oes angen.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Mae gan bobl yng Nghymru well dealltwriaeth o hunanladdiad a hunan-niweidio. Mae trafod hunanladdiad a hunan-niweidio yn cael ei normaleiddio ledled cymdeithas, gyda geirfa sy'n cael ei deall yn eang. Mae gan bobl yng Nghymru fwy o allu a galluogrwydd i ymateb i rywun sy'n datgelu ymddygiadau hunan-niweidio/sy'n synio am hunanladdiad, gan gynnwys gwybodaeth am ble i'w cyfeirio am gymorth.	Mae cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu ar gyfer hunanladdiad a hunan-niweidio yn cael ei ddatblygu a'i weithredu yng Nghymru i godi ymwybyddiaeth o hunanladdiad a hunan-niweidio a sut i gynnig cymorth.	Bydd y gwaith o gyflawni yn erbyn y camau gweithredu i ddatblygu cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu yn cael ei gyhoeddi mewn adroddiad cynnydd blynyddol gan Lywodraeth Cymru.
	Mae adnoddau'n cael eu hyrwyddo'n well ac mae cymorth gwell eisoes ar gael.	Byddwn yn archwilio'r posibilrwydd o fonitro traffig gwefannau a metrigau ymgysylltu â'r cyfryngau cymdeithasol er mwyn gwerthuso cyrhaeddiad ac effaith y cynllun cyfathrebu ac ymgysylltu. Byddwn yn dadansoddi data fel ymweliadau â thudalennau, cyfraddau clicio drwodd, a rhyngweithiadau cyfryngau cymdeithasol. Byddwn yn mesur ac yn olrhain y defnydd o gynhyrchion hyfforddi a chymorth.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
	Lle mae bylchau mewn hyfforddiant ac adnoddau yn cael eu nodi, mae cynhyrchion hyfforddiant a chymorth sy'n hygyrch i bawb yn cael eu datblygu er mwyn rhoi i bobl yr wybodaeth a'r ddealltwriaeth fel y gallant gynnig cymorth a chyfeirio at wasanaethau yn hyderus.	Byddwn yn asesu gwybodaeth ac agweddau'r cyhoedd mewn perthynas â hunanladdiad a hunan-niweidio, eu gwybodaeth am opsiynau cymorth cyfredol a'u hyder a'u gallu i ymateb i rywun sy'n hunan-niweidio neu'n synio am hunanladdiad. I wneud hyn, byddwn yn cynnal arolwg sampl o'r boblogaeth gyffredinol, ar lefel unigolyn, teulu a phoblogaeth. Bydd arolwg mesurau a ailadroddir yn cael ei gynnal bob tair blynedd er mwyn asesu newidiadau dros amser. Byddwn yn archwilio'r cyfle i gasglu data ansoddol hefyd trwy gyfweliadau lled-strwythuredig gydag aelodau o'r cyhoedd, gan archwilio'r un themâu ag uchod. Bydd datblygiad cynhyrchion newydd ar gyfer hyfforddiant a chymorth yn cael ei gyhoeddi ar Hwb Hyfforddiant Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed Cymru ac yn cael ei adrodd yn adroddiad cynnydd blynyddol Llywodraeth Cymru.

Amcan 4: Cefnogi

Bydd gan bobl sy'n synio am hunanladdiad neu sy'n hunan-niweidio, neu'r rhai sy'n eu cefnogi, fynediad at gymorth, ymyrraeth a thriniaeth amserol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn gan yr holl wasanaethau perthnasol, gan gynnwys gofal sylfaenol, iechyd meddwl, gofal brys ac argyfwng, a gwasanaethau'r trydydd sector.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Mae mwy o bobl sy'n hunan-niweidio/sy'n synio am hunanladdiad yn derbyn cymorth amserol a thosturiol. Gall pobl sy'n hunan-niweidio/sy'n synio am hunanladdiad gael mynediad at lwybr cymorth yn rhwydd pan fo angen. Mae mwy o bobl sy'n hunan-niweidio/sy'n synio am hunanladdiad yn derbyn asesiad seicogymdeithasol ac yn cael eu rhyddhau gyda chynllun diogelwch effeithiol. Mae mwy o bobl sy'n hunan-niweidio/sy'n synio am hunanladdiad yn derbyn cymorth dilynol priodol, gan gynnwys atgyfeiriadau i wasanaethau eraill pan fo angen.	Mae datganiad ansawdd iechyd a gofal cymdeithasol integredig ar gyfer hunan-niweidio yn cael ei ddatblygu yn seiliedig ar yr angen a'r galw a nodwyd. Mae llwybr cenedlaethol ar gyfer cymorth hunan-niweidio ym maes Gofal Sylfaenol yn cael ei ddatblygu yn seiliedig ar yr angen a'r galw a nodwyd.	Bydd y gwaith o gyflawni yn erbyn y camau gweithredu i ddatblygu datganiad ansawdd a llwybr cenedlaethol yn cael ei gyhoeddi mewn adroddiad cynnydd blynyddol gan Lywodraeth Cymru. Fel rhan o'r monitro, byddwn yn cydweithio â rhanddeiliaid i gwmpasu'r potensial o gynnal cyfres o brosesau ymgysylltu ansoddol a meintiol i geisio adborth gan y rhai sy'n cael mynediad at y llwybr a'r cymorth a bennir trwy'r datganiad ansawdd. Bydd gweithgor o weithwyr proffesiynol sy'n ymwneud â dylunio a chyflwyno'r ymateb hunan-niweidio, sy'n cynnwys staff Gweithrediaeth GIG Cymru, gofal sylfaenol, gofal iechyd meddwl eilaidd, cymorth mewn argyfwng, a'r adran Ddamweiniau ac Achosion Brys, yn cael ei sefydlu i adolygu effeithiolrwydd y llwybr a'r cymorth a gafwyd.
	Mwy o ddealltwriaeth o hunanladdiad a hunan-niweidio ymhlith staff gwasanaethau perthnasol. Mwy o gapasiti a galluogrwydd o fewn lleoliadau gwasanaethau i ddiwallu anghenion y rhai sy'n ymgyflwyno â hunan-niweidio a/neu sydd mewn perygl o hunanladdiad.	Trwy arolwg sgiliau staff, byddwn yn mynd ati'n rheolaidd i gasglu data ar wybodaeth, sgiliau ac ymwybyddiaeth gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau yn y maes hwn a byddwn yn defnyddio hyn i fonitro newid dros amser.

Amcan 5: Galluogi

Mae gwasanaethau sy'n cefnogi pobl â heriau sy'n cynyddu'r perygl o hunanladdiad a hunan-niweidio wedi'u galluogi i adnabod pobl sydd mewn perygl ac maent yn cydweithio ag asiantaethau partner i gynnig cymorth cyfannol, tosturiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Mwy o gapasiti a galluogrwydd ymhlith gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phobl sydd mewn perygl o hunanladdiad a hunan-niweidio i ddiwallu anghenion y rhai sydd mewn perygl, gan gynnwys gwybodaeth am yr asiantaethau eraill y dylid cydweithio â nhw/cyfeirio pobl atynt er mwyn sicrhau cymorth cyfannol.	Mae cynlluniau darparu gwasanaethau yn cael eu datblygu neu eu diweddaru i adlewyrchu'r angen a nodwyd.	Byddwn yn defnyddio dull samplu ar hap i adolygu cynlluniau darparu gwasanaethau. Byddwn yn casglu'r wybodaeth hon hefyd drwy arolwg o staff gwasanaethau sy'n cefnogi pobl sydd mewn perygl o hunanladdiad a hunan-niweidio, ac yn rhoi adborth drwy'r Rhaglen Atal Hunanladdiad a Hunan-niweidio o fewn Gweithrediaeth GIG Cymru.
	Mae cynllun hyfforddi ar gyfer hunanladdiad a hunan-niweidio yng Nghymru sydd â'r nod o fynd i'r afael ag anghenion staff yn cael ei ddatblygu a'i hyrwyddo.	Bydd cadarnhad o ddatblygiad y cynllun hyfforddi yn cael ei gyhoeddi mewn adroddiad cynnydd blynyddol a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru.
Mwy o bobl sy'n hunan-niweidio/sy'n synio am hunanladdiad yn derbyn cymorth tosturiol a chyfannol sy'n canolbwyntio ar unigolion.	Mae adnoddau i hwyluso ymwybyddiaeth, gwybodaeth a dealltwriaeth, ynghyd â'r defnydd o eirfa y mae pobl yn ei deall, yn cael eu datblygu a'u hyrwyddo.	Bydd cadarnhad o ddatblygiad adnoddau yn cael ei gyhoeddi mewn adroddiad cynnydd blynyddol a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru a bydd adnoddau yn cael eu cyhoeddi ar Hwb Hyfforddiant Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed Cymru.
Mwy o ddealltwriaeth o hunanladdiad a hunan-niweidio ymhlith gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau sy'n gweithio gyda phobl sydd mewn perygl o hunanladdiad neu hunan-niweidio.	Mae staff yn manteisio ar y cynnig hyfforddiant ac yn ymgysylltu â'r adnoddau.	Trwy arolwg sgiliau staff, byddwn yn mynd ati'n rheolaidd i goladu data ar wybodaeth, sgiliau ac ymwybyddiaeth gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau yn y maes hwn a byddwn yn defnyddio hyn i fonitro newid dros amser. Byddwn yn monitro lefelau cymryd rhan mewn hyfforddiant yn ôl y math o wasanaeth ac yn olrhain y defnydd o adnoddau trwy fonitro nifer yr ymweliadau, y lawrlwythiadau, a'r chwiliadau a gynhelir o fewn yr hwb.

Amcan 6: Ymateb

Bydd gennym ymatebion amserol i hunanladdiadau a bydd cymorth tosturiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar gael i bawb yr effeithir arnynt.

Canlyniadau Hirdymor	Canlyniad Tymor Byr	Enghreifftiau o Ddangosyddion a Mesurau
Mwy o bobl sydd mewn profedigaeth oherwydd hunanladdiad neu sy'n cael eu heffeithio gan hunanladdiad yn cael mynediad at gymorth amserol a thosturiol sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn.	Mae llwybrau a phrotocolau clir yn cael eu gweithredu yn genedlaethol os bydd achos o hunanladdiad neu hunanladdiad tybiedig.	Bydd cadarnhad o ddatblygiad llwybrau a phrotocolau yn cael ei gyhoeddi yn adroddiad cynnydd blynyddol Llywodraeth Cymru. Byddwn yn casglu gwybodaeth am effeithiolrwydd y protocolau a'r llwybrau drwy adborth drwy'r Rhaglen Hunanladdiad a Hunan-niweidio o fewn Gweithrediaeth GIG Cymru (a fydd yn cynnwys darparwyr cymorth).
	Mae'r Gwasanaeth Cynghori a Chyswllt Cenedlaethol (NALS) yn cael ei sefydlu fel llwybr ffurfiol o gymorth i'r rhai sydd mewn profedigaeth oherwydd hunanladdiad neu sy'n cael eu heffeithio gan hunanladdiad.	Bydd gwybodaeth am effeithiolrwydd llwybr a chymorth NALS yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan werthusiad cynnydd a gomisiynir yn allanol. Trwy hyn byddwn yn monitro hefyd unrhyw addasiadau sydd eu hangen ac sy'n cael eu gwneud i'r gwasanaeth.
	Addasiadau'n cael eu gwneud i'r NALS pan fo angen er mwyn sicrhau ei fod yn bodloni'r galw a'r angen.	
	Mwy o bobl sydd mewn profedigaeth oherwydd hunanladdiad yn cael mynediad at gymorth profedigaeth arbenigol.	Bydd nifer y bobl sydd mewn profedigaeth oherwydd hunanladdiad ac sy'n cael mynediad at gymorth trwy NALS yn cael ei asesu trwy'r gwerthusiad.
	Mwy o bobl sydd mewn profedigaeth oherwydd hunanladdiad neu sy'n cael eu heffeithio gan hunanladdiad yn cael mynediad i'r adnoddau perthnasol.	Byddwn yn defnyddio dadansoddeg o wefan Hwb Hyfforddiant Atal Hunanladdiad a Hunan-niwed Cymru, gan gynnwys cyfraddau clicio drwodd/trosi, cyrhaeddiad, cyfraddau rhannu, cyfraddau ymgysylltu, ac ymweliadau â thudalennau.